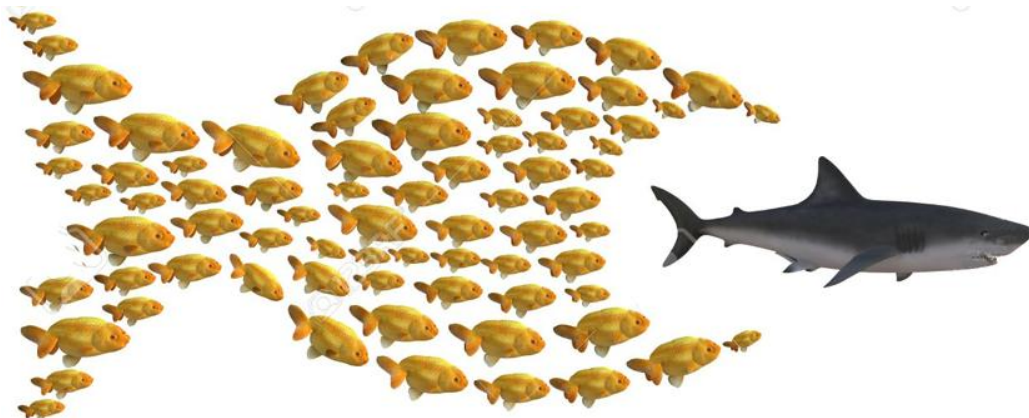

Sap kirimining 1% ni weten-millet ishliri üchün bérish we her dölette birdin “Uyghur Öyi” qurush pilani

Özimizni-özüimiz qutquzayli, küch birlikte, ish ömlükte

Tewsiye qilghuchilar: Abduqadir Islam, Abduweli Ayup, Aytursun Osmanowa, Ekber Qurban, Eqide Tursun, Erkin Dölet, Exmetjan Qadir, Lutpulla Köktürk (isimler élipbe tertipi boyiche tizildi)

2017-yil Öktebir

Eskertish : bu uzun muddetlik pilan bolghachqa maqalining hejimi chongraq. Axirghiche oqup chiqishingizni ümid qilimiz.

Kirish söz

Pul ghayimizni ishqa ashurushtiki birdinbir tayanchimiz emes, emma uning ghayimizni ishqa ashurushta roli chong. Paaliyetlirimizni kespiyleshtürüş, sistémilashturush we uzun muddetlik pilan boyiche rawajlandurush üçün maliye اساسimizni chingdashqa toghra kélidu. Bir shexs, bir aile, bir teshkilat yaki bir dölet miqyasida bolsun maliye xamchotini toghra mölcherlesh shu kölemde ghelbe qilish yaki meghlup bolushqa biwaste tesir körsitidu. Xitayning ene shu maliye-iqtisadni qoral qilip turup etrapidiki döletlerni sétiwélip, chami yetmigen döletlerge xiris qilip, rezil qolini weten sirtida paaliyet élip bériwatqan Uyghurlargha uzitiwatqanliqi hemmimizning ichini puchilimaqta. Buningdin 94 yil muqeddem, iptixarliq shairimiz abduxaliq Uyghur töwendikilerni yézip bizni eskertken:

"Hey, péqir Uyghur, oyghan, uyqung yéter,

Sende mal yoq, emdi ketse jan kéter.

Bu ölümdin özengni qutquzmisang,

Ah, séning haling xeter, haling xeter."

Halbuki, taki бүгүнкү qeder téxiche xeterlik halette turmaqtimiz. Sende mal bar, mende mal bar, démek bizde mal bar! Néme üçün malni jughlap jénimizni qutquzmaymiz? Özimizni peqet özimizla qutquzalaydighinimiz qayta ispatliniwatqan бүгүнкү weziyette, nurghun wetenperwer, otyürek qérindashlirimiz waqtini, xizmitini, ailisini, qénini hetta jénini tikip weten we millet üçün xizmet qildi we qiliwatidu. Beziliri iqtisadiy qiyinchiliq tüpeylidin chékinishkimu mejbur boldi. Ulardin allah razi bolsun, emma shundaq dep qoyupla oltursaq bolmaydu. Chünki quruq taghar öre turmaydu. Nurghun qérindashlirimizning wijdani bolsimu özi qilalighudek emeliy ish tapalmaywatidu yaki qilghusi bar ishlargha yalghuzluq qiliwatidu. Hazirqi weziyette, "men néme ish qildim? Men néme qilalaymen?" dégendek soallarni köprek sorash lazim. Ata bowilirimiz qilghan jenglerde qoshunni yezek, ilghar, jewen'ghar, beren'ghar, qelb, chirin'ghar, chaghdawul, turshawul dep her xil türge bölüşni bilgen. Hemme ademni chirin'ghargha heydesh ghelbe bilen axirlashmaydu. Xelqimiz ténc h yol bilen mesilini hel qilishni yaqlaydighan hazirqi weziyette, muhajirettiki xelqimiz Uyghurluqni saqlashtin ibaret bir mewjudiyet jéngige duch keldi. Bu jengde ghelbe qilish üçün, bir-birimizning tutqan yoligha hörmet qilip, yeng ichide chüshenche hasil qilip, her bir kesiptiki, her bir yoldiki kishining rolidin toluq paydilinishni bilishimiz kérek. Hazirqidek zamaniwiyy dunyada ammiwiyy taratqulardin ünümlük paydilinish yaxshi ish, emma u yerde peylasoplardek bayanimizni élan qilip qoyup bashqilarning ni bésishini sanap saqlap olturush bizni mewjutluqimizni saqlash jeng meydanidin yiraqlashturup buruqturma qilidu. Heqiqeten emeliy ish qilishni xalisAQ, réal dunyaghimu teng béqip, chamimiz yetken derijide sistémiliq, pilanliq heriket qilishimiz kérek. Shundaq qilishni xalisingiz, Uyghurluqimizni saqlap qélish üçün qilghili bolidighan ishlarni qilip, Uyghur medeniyiti ichide yashash sharaiti hazirlashqa dewet qilidighan bu ikki pilanni qollang.

Bu maqalide yuqiridiki nuqtilarni közde tutup, ghayimizni ishqa ashurushqa ul sélish üçün, her bir dölette kamida 100 ademni yaki 100 ailini heriketlendürüp, sap kirimining 1% ni bérish pilani(qisqiche "1% pilani" dep élinidu) arqliq maashliq kespiy ishleydighan bir adem turghuzush; birlikte meblegh sélip Uyghurlarning paaliyet hem medeniyet merkizi bolghusi "Uyghur öyi" qurush pilani bayan qilinidu.

Hazirqi tashkilotlarning kirim menbesi we mexsus xizmetchiler sani

Hazir her qaysi döletlerde paaliyet élip bériwatqan tashkilotlarning asasliq iqtisadiy menbesi xelq'ara fondi jem'iyetler, undin bashqisi shexsiy fondlar yaki saxawetchiler we zakat ayrighuchilar. Shexslerdin kélidighan yarem turaqsiz yaki kapaletsiz. Fondi jem'iyetler yaramining yilliq sommisi nisbeten muqim bolghini bilen uni qolgha keltürüş üçün emeliy paaliyetlerni körsitip, xizmet doklati körsitip qayil qilish kérek. Bezide hökümet yaki hoquq tutqan siyasiy partiye almasha bu sommada özgirish bolidu, hetta yarem toxtap kétidighan ehwallarmu körüldü. Qandaq bolishidin qet'iynezer, dölet yarami banka hésabatigha kiridu. Uning ishilitish ehwalı toghrisida éniq doklat béridighan bolghachqa bashqurush we ishilitish jehette mesile yoq dep qarashqa bolidu.

Gherb dunyasidiki tashkilotlarda maashliq ishleydighanlarning omumiy sani 10 gha yetmeydu. Bu san xitayning éytishiche 10 milyon, bizning perizimizche 20 milyondin artuq nopusi bar Uyghur millitining dawasini xelq'aragha anglitishqa qet'iy yetmeydu. Ejiba bundaq kishilerning sanini 20 qilishqa qurbimiz yetmesmu? Bu tashkilleshe we siz hem bizning wijdanimizgha baghliq. Bu hörmetke sazawer kishilirimiz weten-millet ishini kespiy shekilde jan-dili bilen ishlewatidu. Bizdek zulumgha uchrighan bashqa milletler tashkilotigha sélishturidighan bolsaq, bizdiki bundaq mexsus ishleydighan kishilirimizning heddin ziyade az bolushi bizni oygha sélishi kérek.

Shexslerdin yarem toplash jeryanida saqlan'ghan mesililer

Özidin "weten-millet üçün néme qildim?", "men néme qilalaymen?" dégendek soallarni soraydighanlar barghanséri köpeymekte. Buni bayqighan we yarem bergüchiler ensireydighan ishlarni tonup yetken bir qisim oyghan'ghan kishilirimiz yarem toplighan we toplawatqan bolsimu, yenila yuqiridiki mesililerdin toluq xaliy bolalighini yoq. Ishinimizki, tejribe-sawaqlarni yekünlesh we bashqa milletlarning kesipleshken tashkilotliridin öginish arqiliq kespiy sewiyede yarem toplashni emelge ashurghili bolidu.

Tashkilotlar paaliyitige, yétim-yésirlar we bashqa éghir künlerde qalghanlarga yarem bérish üçün torda, yighilishlarda, héyt-bayram künliride we bashqa paaliyet jeryanida janliq chaqiriqlar élan qilinip melum netijige érishti. Emma, bu jeryanda töwendikidek yetersizliklermu körüldi:

- Neq pul bergenlerge pul alghanliq taloni bermeslik
- Tashkilot hésabati ishletmey birawning shexsiy hésabatini ishlitip yarem yighish
- Yaremning ishilitish ehwalidin doklat bermeslik
- Yarem bergenlerning mexpiyitini saqlap xatirjem qilishqa yéterlik köngül bölmeslik
- Sijil yarem méxanizmi shekillendürelmeslik
- Yarem élish usulini zamaniwilashturmasliq, bashqilarning waqtini élish

Bundin 5-6 yil burun "yaremni wakaleten yetküzüp bergüchi" dep élan qilin'ghan kishining neq pul sheklide yighilghan yaremni yetküzüşni ret qilghanliqidek ishlarga shahit kishilermu bar. Wakaletchi kishi "bu pulni men yetküzüp bersem jayigha ishilitishige ishench qilalmaymen, neq pul pishshiq ash, shunga men almay turay" dep ipade bildürgen. Bu kishining kimliki muhim emes, emma bu bolghan ish. Shunga, ishenchni qolgha keltürüş intayin muhim. Yuqiridiki töt nuqtigha ehmiyet bérish yarem bergüchining ishenchisini ashuridu. Bezi döletlerdiki baj idarisi ammiwiyy tashkilotlarga bergen yaremni yilliq tapawet béjidin chiqiriwétip azraq baj töleshke qoshulidu. Talon shuninggha ispat üçünmu ishilitilidu, shunga uni yarem bergüchi almaymen désimu zorlap bérish kérek. Chünki uning bir kötiki arxipta qalidu. Yuqiridiki "sijil yarem méxanizmi" dégende qerellik (ayliq, pesillik yaki yilliq) emma az sommiliq yarem qilish usuli berpa qilishni körsitidu.

Mesilen: köpinche döletlerde, téléfon pulini töleshte köpinche ehwalda téléfon shirkiting abont heqqini her ayda banka hésabatimizdin aptomatik chiqiriwélisigha qoshulup imza qoyimiz. Yardem yighishni shuninggha oxshash shekilde qilish, nisbiy kapaetlik xamchot boyiche bir yilliq yaki uzun'gha sozulghan pilanni emelge ashurushqa paydiliq. Yeni, birla qétimda 120\$ yadrem qilishni qolgha keltürüşke qarighanda, her ayda 10\$ din yadrem qilishni tekitlesh ewzel. Bundaq qilishni adem sanini köpeytish bilen birlashtürsek, bir-ikki yil yaki uningdinmu uzun'gha sozulghan sijil yadrem méxanizmi yaritishqa paydiliq. "yadrem élish usulini zamaniwilashturmasliq" dégende, döletler ara pul yollashtiki chiqimni azaytish we yadrem qilghuchilargha qolayliq yaritish üçün, teshkilatlar turushluq döletlerde ishlitilidighan Paypal, Crowdfunding, Gofundme ge oxshap kétédighan yaki bashqa kirédit kartisi bilen pul toplashtek asan usullarnimu ishlitish kérek. Bezilerning az miqdardiki yadremni élish üçün, birawning öyige bérip waqtini élish uyaqta tursun yadrem sommisidin köprek chiqimgha uchritip "méhman bolghini"dek ishlarmu körüldi. Chünki Uyghurchiliqta birsi öyge baray dése yaq dégili bolmaydu, kelgen ademni yadrem pulini béripla udulla yolgha sélip qoyghili bolmaydu... Qisqisi bashqilarning waqtini élishtin saqlinish kérek.

Yadrem bérish obyektini we usulini toghra tallash

Yadrem bérishke teshkilligenler tonulghan xelq'ara yadrem teshkilatirining ish qilish usulidin öginip "égizge yamashqanni yölesh; béliq bermey béliq tutushni ögitip qarmaq bérish; yalghuz béliq tutushtin bille béliq tutushni ögitish..." qatarliq usullarni sinaq qilish kérek. Sharait yar berse topliship olturaqliship, ishqá orunlishish pirsiti yaritish yaki öz ara yadremni yolgha qoyush. Mesilen: ishsiz 5 ailining birdin kichik balisi bolsa, 5 adem 5 balini ayrim-ayrim baqmay ularni yighip 1-2 adem layiqida heq élip besh baligha qarisa, qalghan 4-3 adem bashqa yerde ishleydighan sharait izdeshe dégendek. Bu heqte her qaysi döletlerde yadrem bérishke teshkilligenlerning tejribisi bar dep qaralghachqa köp toxtalmaymiz.

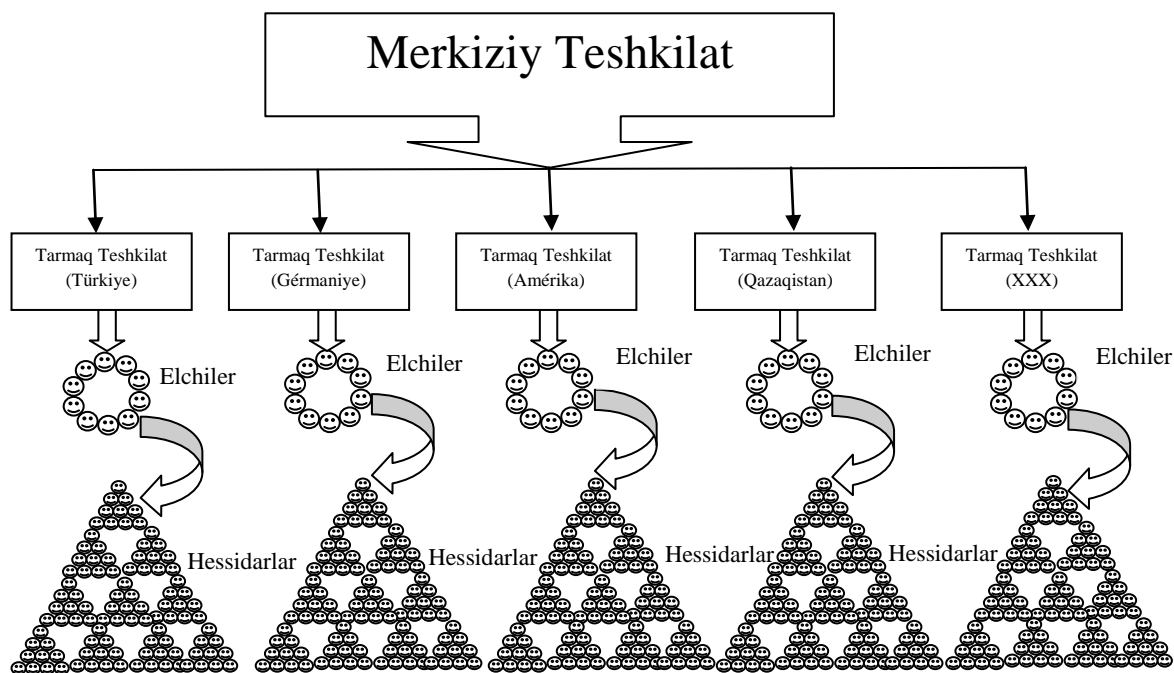
"1% pilani" qandaq yolgha qoyulidu?

Bu resimdiki bayanatchining 100% diqqitini yighip Uyghur awazini anglitishi üçün kamida 100 Uyghur 1% din qollap uni yöliyelemduq? Bu sizge, shundaqla bizge baghliq. Muhajirettiki Uyghurlarning köpinchisi ottura asiya, türkiye, shimaliy amérika, yawropa we awstraliyege jaylashqan. Bu dölette yashawatqan Uyghurlar shu dölet puqraliridek oxshimighan pirsent boyiche baj töleydu. Dunyadiki barliq döletlerning baj nisbitige qaraydighan bolsaq (https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_tax_rates) sap kirimining az-köplikige qarap 0% din 51.95% giche baj tapshuridighanliqini bilimiz. Bu yerdiki 0% eng töwen baj élish chékige toshmaydighanlarnimu körsitidighan bolup noqul halda héchqandaq kirim yoq dep qarash bolmaydu. %51.95 baj töleydighanlar esheddiy baylar dep qaralsa xata ketmeydu. Démek, eshu dölettiki bashqa puqralar öz dölitini tereqqiy qildurush üçün tapawitining yérimidin köprekini wetini üçün bérishke razi. Pichaq söngekni téship ötüwatqan bügünkidek künde, muhajirettiki Uyghurlar

sap kirimining 1% ni weten-millet üçün serp qilsa éghir kelmeydu. Hazirqi yarem toplash jeryanida saqlan'ghan mesililer toluq hel qilinsa özlükidin kirimining 1% ni bérédighan kishiler choqum chiqidu. Bu pilanning teshkiliy qurulmisi töwendikiche:

- Merkiziy yarem teshkilati qurush we banka hésabati échish
- Her dölette tarmaq yarem teshkilati qurush we banka hésabati échish
- Her tarmaq yarem teshkilatida eng az bolghanda 10 elchi bolush
- Her elchi eng az bolghanda 10 adem (yaki aile) ni her ayda sap kirimining 1% ni bérishke maqul keltürüsh (özini öz ichige alidu)

1% Piani Teshkiliy Qurulmisi

1% pilanini qaysi teshkilat yol qoyidu? Teshkilligüchilerge qandaq shertler qoyulidu?

Merkiziy teshkilat yolgha qoyidu we teshkilleydu. Bu yerdiki merkiziy teshkilat yéngidin qurulsimu bolidu, yaki hazir bar bolghan teshkilatlarning xalighan biri üstige alsimu bolidu.

Teshkilat qurush asan ish, emma kishilerni uyushturup, teshkilatning höddisidin chiqip uzun muddetlik pilan bilen sijil paaliyet qilish qiyin. Teshkilligüchining wijdanliq, wetenperwer, milletperwer bolushila kupaye qilmaydu. Uningdin sirt, teshkilligüchi turushluq döletning medeniyiti, tili, qaide-tüzümliri, siyasiy, iqtisadiy ehwali, éqim mesililiri we diplomatiye qatarliqlardin xewiri bar bolushi, üzlüksiz tiriship ilgirilesh rohi bolushi telep qilinidu. Rehberlik qilghuchi choqum aliy peziletlik, uyushturush iqtidarigha ige, éghir-bésiq, chiqishqaq, her bir ademning artuqchiliqini tonup küchke aylاندuralaydighan, hemme ademge barawer muamile qilidighan, oxshimighan pikirlerni anglap paydiliqlirini qobul qilishni bilidighan bolushi kérek. Démokratiye pirinsipi boyiche ish béjirishi, bashqilargha özining pikirini tangidighan bolmasliqi, bashqilarning pikiri öziningki bilen oxshimisa chéchilmasliqi, rehberlik ornida saylamsiz turuwalmasliqi, hakawurluq, qizghinish, körelmeslik, nam-ataq qoghlishish ... qatarliq illetlerdin yiraq bolushi kérek.

1% pilanidin yigilgan pullar némige ishliwidi?

Töwendiki ishlargha:

- Teshkilat chiqimi
- Uyghur awazini anglitish üçün muqim ishleydighan kespiy xadimning maashi
- Teshkilat orunlashturghan her xil paaliyetler
- Qiyinchiliq barlarga yadrem, alahide xizmet körsetken, yaxshi oqughanlarga mukapat

Néme üçün tarmaq teshkilatta ishleydighan xadimgha maash bérilidu? Qanchilik bérilidu?

Nurghun wetenperwer, otyürek qérindashlirimiz waqtini, xizmitini, ailisini, qénini hetta jénini tikip weten we millet üçün xizmet qiliwatidu. Beziliri turmushini qamdash üçün qoshumche jismani emgeknimu teng qiliwatidu. Beziler her xil qiyinchilik tüpeylidin chékinishke mejbur boldi. Tarmaq teshkilatqa wetenperwer we milletperwer kishiler mes'ul bolidu. Ghayimizni emelge ashurushta ene shundaq otyürek kishilirimizge tayinimiz. Undaq bolghaniken, ulargha turushluq döletning qanuni boyiche toxtam tüzüp maash bérish, paaliyetlirimizni kesipleshtürüshning asasi. Ulargha qanchilik maash berse erziydu. Nöwettiki teshkilatlarining iqtisadiy ehwalni közde tutup, ulargha özliri turushluq sheherdiki otturahal maash alidighan memuriy xadimning maashi bilen teng maash bérilidu. Bu somma 1% pilanigha awaz qoshqan kishilerning sani we yigilidighan sommigha qarap belgilinidu. Her dölette 100 adem birlisip bir ademni qanunluq ishliwidi we bir teshkilatning xirajitini qamdashqa yadrem qilish nishan qilinidu.

Kim bérilidu? Qanchilik bérilidu? Qachan bérilidu?

Weten we millet üçün hesse qoshushni xalaydighan her qandaq kishi, kirimining az-köp bolushidin qet'iynezer, eng az bolghanda sap kirimining 1% ni bérishi tewsiye qilinidu. Ixtiyariy asasta uningdin köp bersimu bolidu. Teshkilat we muqim ishleydighan xadimning xirajetliri her ayda hésablinidighan bolghachqa ayda bir aptomatik yollinidighan shekilde bérish tewsiye qilinidu. Ayliq béridighan somma yadrem bergüchining yilliq sap maashini 12 bölgendiki sanning 1% boyiche hésablinidu. Mesilen: yilliq sap maashi 12000\$ bolsa ayda béridighini 10\$, 5000\$ bolsa ayda béridighini 5\$. Bu sommini maashining ösüsh yaki töwenlesh ehwaligha qarap yilda bir yaki ikki qétim özgertse bolidu. Yadrem sommisi turushluq döletning puli boyiche shu dölettiki teshkilat hésabigha kiridu.

Néme üçün 1%? Jiqraq berse bolamdu?

Eng asaliq meqset, sijil hem muqim ayliq yadrem menbesi berpa qilish. Shuning bilen teng, kirim ehwaligha asasen hemme kishining barawer yadrem qilishni ishqa ashurush. Shunga, eng kamida 1% ni bérish telep qilinidu. U éghir kelmeydu. Uningdin jiqraq bérishke qurbi yétidighan we xalaydighanlarga chek yoq. Yadrem sommisi, her qaysi döletlerdiki Uyghur jamaitining sani we iqtisadi ehwaligha qarap bashqiche usulda békitilsimu bolidu. Qurban héyt waqtida qurbanliqning üchtin ikkisi qimmitidiki sommini qoshumche bérishmu tewsiye qilinidu. Shu arqiliq öz wetini we milliti üçün xeyri-saxawet qilishmu sawabliq ish. Barliq yadrem bergüchilerge qeghez yaki éléktronluq talon bérilidu. Her qaysi döletlarning emeliy ehwaligha qarap, u talondiki sommini özi turuwatqan dölette töleydighan bajdin chiqiriwetsé bolidu.

Elchilarning roli néme? Qandaq paaliyet élip baridu?

Her dölettiki merkeziy teshkilatqa qarashliq teshkilatta eng az bolghanda 10 elchi bolidu. Ulargha bir teshkilat mes'uli qoshulup, muhim qararlarda awaz bergende tengliship qalmasliq üçhün, teshkiliy qurulmidiki ezalar taq sanliq (yeni 11) bolush oylishildi. Eger bu muwapiq bolmisa ehwalgha qarap özgeritish élip barsa bolidu(ejdadlirimiz burun chong ishlarda 9 ni muwapiq dep qarighan, mesilen: (9 Uyghur, ichki 9 qebile, tashqi 9 qebile ... dégendek). Ular aldi bilen bu pilanning ehmiyiti we qandaq emelge ashurush toghrisida öz-ara toluq chüshenche hasil qilip, yadrem toplash, ishlitish we bashqurush jehette tejbirisi bar teshkilatlarning ish béjirish usuli örnek qilip, pilanliq ish teqsimatigha asasen ish bashlaydu. Turushluq dölette tizimlitilghan qanuniy teshkilat bolmisa elchiler qurup banka hésabati échip ish bashlaydu. Her elchi 1% yadrem béridighan 10 kishi bilen ayrim-ayrim körühüp qayil qilghandin kéyin töwendikidek turushluq dölettiki banka itrap qilidighan maqulluq xétige(bundaq xetni adette hésab achqan banka shu dölet tilida teminleydu, yaki qandaq qilish toghrisida meslihet béridu) imza qoyushni qolgha keltüridu:

Men öz ixtiyarim bilen XXX (teshkiat nami) ning hésabimdin ayda XXX (1% ge toghra kélidighan pul sommisi yézilidu) chiqiriwélishigha qoshulup lazimliq matériyallarni berdim. Shundaqla, xalighan seweb bilen pul chiqirishni toxtitish hoququmni saqlap qalimen...

Imza: _____ waqit:

Kimge béridu? Qandaq shekilde béridu?

Yadrem pul xalighan elchige neq pul, chek yaki banka yollanmisi sheklide bérilse bolidu. Béirilgen her qandaq sommigha qeghez yaki éléktronluq talon bérididu. Ayliq aptomatik banka yollanmisi sheklide bérish küchlük tewsiye qilinidu we lazimliq resmiyetler ötilidu.

Yadrem bergüchining mexpiyiti saqlinamdu? Yadremning ishilitish ehwali toghrisida ochuq-ashkara doklat bérimdu?

Shundaq. Bu ikki jehette Uyghuryar we bashqa yadrem élish, ishlitish we bashqurush jehette tejbirisi bar teshkilatlarning ish béjirish usuli örnek qilinidu. Yadrem bergenler tizimliki qet'iy mexpiy bolidu, öz nam-sheripini ashkarilashni telep qilghanlarning tallishigha hörmet qilinidu.

"Uyghur öyi pilani" qandaq yolgha qoyulidu?

Muhajirettiki Uyghurlarning sanining éshishigha egiship, 2- we 3-ewlad Uyghurlarmu barliqqa kéliwatidu. Shuning bilen birge, kichiklerge ana til dersi ötüsh, kutupxana, qiraetxana tesis qilish, héyt bayramlarda yigilish... Qatarliqlar üçün orta q paaliyet meydan bolalaydighan illiq "Uyghur öyi" ge bolghan éhtiyaji barghanséri ashmaqta. Uni berpa qilish üçün köpinche kishiler töwendiki ikki xilla yol bar dep qaraydu:

- Ijarige Elish

Artuqchiliqi: köp meblegh ketmeydu, qisqa muddetlik pilan boyiche (1-3 yilghiche) sinaq teriqiside yolgha qoyulsa ziyan'gha köp tewekkül qilmighanliq bolidu. Bezi döletlerde hökümet orunliri ammiwiyy teshkilatlar üçün bazar bahasidin köp erzan ijarige bérighan ishlarmu bar. Sétiwélsh imkaniyiti sugha chilasha, bumu yaxshi amal.

Kemchilliki: ijare heqqi, bézesh we bashqa normal paaliyet élip bérish üçün serp qilghan chiqimlarni qayturup kelgili bolmaydu. Mesilen: 100 m² liq, qatnash qolayliq we qilidighan paaliyetlerge mas kélidighan orun'gha jaylashqan yerning aylig ijarisi texminen 2000\$ dep Perez qilsaq, yilda ijare üçünla 24000\$ bolidu, üç yilda 72000\$.

- Sétiwélsh

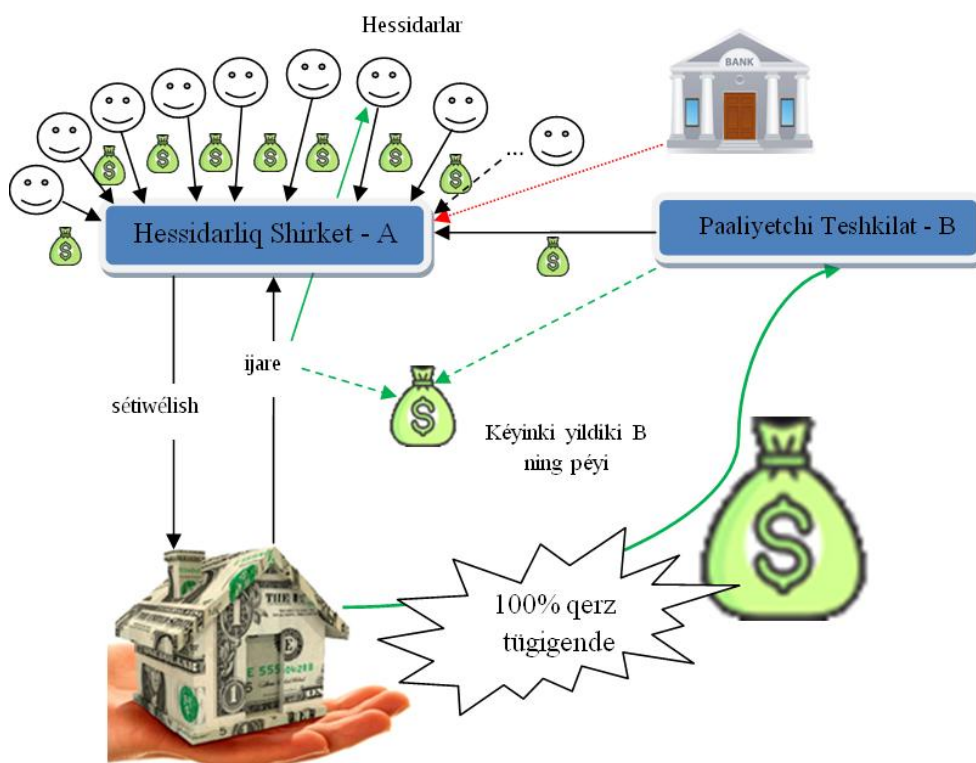
Artuqchiliqi: ijare tölenmeydu, teshkilat muqim mülükke hem orun'gha ige bolidu, chong sheherlerde muqim mülük bahasi chüshüp kétidighan ehwallar intayin az körülidighan bolghachqa sélin'ghan mebleghdin ziyan chiqmaydu. Uzun muddetlik pilan'gha bekrék mas kélidu.

Kemchilliki: meblegh köp kétidu, bankidin qerz élishqa toghra kelse ösüm töleshke toghra kélidu. Mesilen: 350 000\$ qerzni her ayda 2000\$ din qaytursa, 25 yilliq ösümi 3% boyiche hésablansa, mejburi élishqa tégishlik sughurtini qoshqanda texminen 150 000\$ etrapida bolidu. 350 000\$ qerzni her ayda 2300\$ din qaytursa, 15 yilliq ösümi 2% boyiche hésablansa, mejburi élishqa tégishlik sughurtini qoshqanda texminen 85 000\$ etrapida bolidu. Shuni éniq bilish kérekki, banka sizge hergiz yadrem qilish üçün qerz bermeydu. Banka sizge qerz bérp tursa, héchqandaq ziyan tartmaydighanliqigha közi yétip, ösüm arqiliq payda alalaydighanliqigha qayil bolghanda andin sizge qerz béridu. Bolmisa qerz bérishni xeterlik dep qarap ret qilidu. Qisqisi, banka ösüm alidighan bolghachqa, eng yaxshisi bankidin qerz élishtin saqlinip, "küch birlikte, ish ömlükte" dégendek özimizge tayinishni birinchi orun'gha qoyushimiz kérek.

"Uyghur öyi" berpa qilishda biz tewsiye qilidighan usul tertipi töwendikiche:

1. Qurmaqchi bolghan "Uyghur öyi" ge kétidighan mebleghni mölcherlesh

2. Shexslar birlaship "hessidarliq shirkiti" ge oxshap k tidighan qanunluq bir pay shirkiti yaki guruhi(A dep qisqartip  linidu) qurush
3. "Uyghur  yi" de emeliy paaliyet qilidighan teshkilat qurush(B dep qisqartip  linidu)
4. Her adem 1000\$ din yaki her aile kamida 2000\$ din A gha h jjetlik meblegh s lish(ochuq  ytqanda  s msiz qerz b rish); her 1000\$ ni bir pay dep qarash
5. B mu A gha chamisining y tishiche meblegh s lish (misal: 10000\$)
6. Meblegh toluq bolsa A namida orun s tiw lish; toluq bolmisa kemligen qismini bankidin qerz  lip orun s tiw lish
7. S tiwalghan orunni B gha ijarige b rish (deslepki 6 ay ijare almasliq)
8. A t leshke t gishlik zimn b ji... Qatarliq chiqimlarni  stige  lish B
9. B bergen ijare bilen melum shexisning yaki ailining qoshqan meblighini qayturup b rish
10. Meblighi qayturulghan shexsning p yi B gha tewe bolghan bolush hem shu arqiliq B ning p yini k peytish
11. B ning b yi 100% ge yetkende A ni taqap, yerning qanuniy igidarchiliq hoquqini B gha  tk z sh

"Uyghur  yi" berpa qilish six misi

Mesilen: A deslepte 100 ailidin 200,000\$, 140 boytaqtin 140 000\$, B din 10,000\$, jem'iy 350,000\$ qerz  lip 100 m² liq bir orun s tiwalidu, jem'iy pay 350. B ayda 2000\$ din yiligha 24000\$ ijare t leydu. A z min b ji we bashqa xirajet  ch n 4000\$ chiqim qilip, qalghan 20000\$ bilen memet we semet... Qatarliqlar salghan mebleghni qayturidu. Memet we semet...

Qatarliqlarning 20 pési B gha tewe bolidu. Shu boyiche mangsa 17 yérim yildin kéyin 100% pay, yeni 350 pay B gha ötüp bolidighan bolghachqa bu 100 m² liq bir orunning igidarchiliq hoquqi A din B gha ötidu. Bu arqiliq öz küchimiz bilen "Uyghur öyi" quralaymiz. Meblegh salghuchilar "Uyghur öyi" témining melum santémétir qismini öziye tewe dep chüshense bolidu.

Bu pilandiki A bilen B ni ayriwétishte اساسliq döletning baj étibar siyasetidin paydilinish we ayrip bashqurush arqiliq meblegh salghuchilarni téximu xatirjem qilish közde tutuldi. Chünki, köpinche döletlerde ammiwiyy teshkilatlarning ijarige ketken qismini kirimdin chiqiriwétip hésablap bajni azraq töleshke bolidu. Bu ikkisining otturisdiki munasiwetler her qaysi döletlarning qanunigha maslashturup ewzelliklerdin paydilansaq bolidu.

Nurghun döletlerde bundaq kolléktip orun sétiwélish "Real Estate Crowdfunding" dégendek namlar bilen atilip kelmekte. Misaldiki reqemler chüshinishlik bolushi üçün chongraq pütün san sheklide élini. Birliship hessidarliq shirket shekli yaki kolléktip yer sétiwalghanda payni qandaq bölüş toghrisida buni teshkilligenler öz dölitidiki shuninggha munasiwetlik qanun-tüzümlerni pishshiq tekshürüp tetqiq qilishi zörür. Bundaq ishlarni qélipqa chüshürüp bolghan we hel qiliship bérighan shirket yaki ammiwiyy teshkilatlar nurghun döletlerde bar.

"Uyghur öyi" qandaq paaliyetlerni qilidu? Qandaq qilip öz xirajitini qamdap tereqqiy qilidu?

Omumen éytqanda Uyghurlargha paydiliq barliq ishlarni qilidu. Tepsiliyrek qilghanda, öz xirajiti qamdap tereqqiy qilish üçün qilidighan paaliyetleri munularni öz ichige alidu: oqu-oqutush(ana til, chet til, din), kutupxana, qiraetxana, qehwexana, chayxana (sharait yar berse ashxana), herxil medeniyet boyumliri sétish, körgezme, konsért, héyt-bayram, toy, nezir, orun ijare bérish, ilmiy-tetqiqat paaliyiti orunlashturush, meslihet bérish, xalisane yarem qatarliqlar. Meblegh salghanlar اساسliq kolléktip paaliyitini imkanqeder "Uyghur öyi" de qilip uning tereqqiy qilishigha hesse qoshushta ülge bolidu.

Pilan emelge ashmisa meblegh qayturilamdu?

Shundaq. Aldi bilen mudiriyet guruppisi teshkillinip teyyarliq xizmetlerni estayidil orunlashturup hem bazar közitip töwendikidek "meblegh sélish wedinamisi"(turushluq dölet tilida yézilidu, bu peqet yéziq sheklide iz qaldurush arqiliq kishilarning yéniwalmasliqini qolgha keltürüş üçün, shundaqla bashqa orunlardan yarem qolgha keltürüşke ispat üçün ishli tilidu. Misal üçün toluq yézilmidi) gha imza qoydurush shekli arqiliq yighilish éhtimali bolghan mebleghning omumiy sommisini mölcherleydu. Eger meblegh az yighilip qélip, banka qerz bermise yaki bergen teqdirdimu pilanning emelge éshishi mumkin bolmisa, we yaki her xil seweb bilen pilan emelge ashmisa yighilghan pul toluq qayturulidu.

Meblegh sélish wedinamisi

Men XXX öz ixtiyarim bilen XXX (hessidarliq shirket yaki teshkilat nami) ning "Uyghur öyi" qurush pilanini qollidim. Pilan piship yétilip ish bashlansa, meblegh telep qilin'ghan kündin bashlap bir ay ichide 1000\$ (yaki bashqa meblegh sommisi yézilidu) ni yetküzüp bérimen. Mebleghni az bolghanda üç yilghiche qayturushni telep qilmaymen...

Imza:

waqit:

Meblegh sélish mudditi qanchilik bolidu?

3 yildin 15 yilghiche. Aldinqi 3 yilda asasen "Uyghur öyi"ni qurush, paaliyetlerni sistémilashturush, tereqqiy qildurushqa ul sélish we tejribe yekünlesh mezgili dep qarilidighan bolghachqa, bu mezgilde meblegh qayturush telep qilinmaydu. Eger tereqqiyat heddidin ziyade téz bolsa, baldur qayturush oylishidu. 3 yildin kéyin "Uyghur öyi" halliq sewiyeye yétidu dep qarilidighan bolghachqa, telep qilghuchilarning meblighi ret-tertip boyiche qayturidu.

Salghan meblegh yoqap kétemdu?

Yaq. Chünki mebleghni resimdiki hessidarliq shirketa yighip, bazar tekshürüş arqiliq sheherdiki orni yaxshi hem tereqqiyati bar jaydin muqim mülük sétiwalidu. Muqim mülükning bahasi chong sheherlerde asasen chüshüp ketmeydu. Sughurta sétiwélinidighan bolghachqa tebiyy apet bolsa sughurta shérkiti tölep béridu. U orun "Uyghur öyi" namida paaliyet élip baridighan teshkilat B gha deslepki ijarige béridu (deslepki 3 ay heqsiz), bikargha bérimeydu. Kétidighan barliq chiqimlar ijare bilen tólinidu. Eng yaman ehwalda, B ijarini töliyelmise yaki köchüp chiqip ketse, toxtam boyiche ish körülüp, u orun bazar bahasi boyiche bashqilargha ijarige béridu yaki sétilip, paydisi qoshulup yaki ziyini chiqiriwétilip, meblegh qayturulidu.

Uningdin bashqa, bu orun Uyghurlarning paaliyet merkizi bolghachqa, shundaqla meblegh salghanlarning bu yer bilen biwaste payda-ziyan munasiwitimu bar bolghachqa, ularning tereqqiy qildurushqa bolghan qizghinliqi meblegh salmighanlardin yuqiri bolidu. Shunga, mebleghning pütünley yoqap kétish éhtimali yoq.

Meblegh salghuchilar qandaq étibarlardin behriman bolalaydu?

"Uyghur öyi" teshkilligen heqliq paaliyetlerning bahasida melum derijide étibargha érishidu. Tepsilati her bir paaliyetlerde ayrim élan qilinidu.

Salghan mebleghni muddettin burun qayturuwélishqa yaki sétishqa bolamdu?

Aldinqi 3 yilda qayturuwélishqa bolmaydu. Emma, pay sheklide öz-ara sétiwélishqa yaki bashqilargha ötünüp sétiwétishke bolidu. Qanuniy resmiyet heqqini özi töleydu.

Salghan mebleghning qimmitide özgirish bolamdu?

Shundaq. Sétiwalghan muqim mülükning bahasi bazar bahasining özgirishige qarap ösidu yaki töwenleydu. Misal: salghan 1000\$ meblighingiz besh yildin kéyin 1300\$gha ösüp kétishi yaki 800\$ gha chüshüp qélishi mumkin. Istatistikilargha qarighanda, chong sheherlerdiki yaxshi jaylardiki muqim mülükning bahasining chüshüsh éhtimalliqi töwen. Tepsilatini orun élish tallan'ghan sheherdiki muqim mülük bahasining özgirish ehwalidin körtüng.

"Uyghur öyi" bashqurush hey'iti qandaq saylinidu?

Uning muqim mülükini hessidarliq shirketa bashquridu, emeliy paaliyet qilishni teshkilat B öz üstige alidu. Her xil baj we chiqimni azaytish, mes'uliyetni éniq ayrish, shundaqla hökümet yardimini qolgha keltürüşke paydiliq bolushi üçün ikkisi ayriwétildi. Oxshimighan döletlarning qanun-permanlirining ewzellikliridin paydilinip bularning munasiwitini yaxshi hel qilidighan bashqiche usul bolsa téximu yaxshi.

"Uyghur öyi" de ishligüchige heq bérilemdu?

Shundaq, "Uyghur öyi" de kamida bir adem pütün künlük qanunluq toxtam bilen muqim ishleydu. Uningdin bashqa, heqsiz ishlep tereqqiy qildurushqa töhpe qoshidighan pidaiylarmu bolidu. Tepsiliy ishlarni paaliyet qilghuchi teshkilat B orunlashturidu.

Axirqi söz

Bu maqalide otturigha qoyulghan pikirni "1% sap kirimni bérish arqiliq Uyghur awazini anglitayli, "Uyghur öyi" qurush arqiliq Uyghur medeniyiti ichide yashash sharaiti hazirlap ewladlarning kélíchikige ul salayli" dégen bir jümlige yighinchaqlashqa bolidu. Omumen éytqanda, chet'eldiki Uyghurlarning iqtisadiy ehwali unchiwala yaxshi emes. Bu xil ehwalda, az emma uzun'gha sozulidighan usul bilen, maqalide bayan qilin'ghan mikro-iqtisad nuqtisidin chiqish qilib, her dölette kamida birdin weten-millet dewayimizgha rehberlik qilidighan mexsus maashliq xadim turghuzush we "Uyghur öyi" qurush ishini royapqa chiqirishqa urunup körsek dégen ümidtimiz.

Bu ikki pilanning asasiq obyékti teshkilat qurup toxtap qalghan, oylighinidek rawajlanduralmighan yaki yéngi teshkilat qurushni oylisawatqan wetenperwer kishiler. Pilanni emelge ashurush üçün peqet torda élan qilib qoyup passip halette tursa ish royapqa chiqishi tes. Shu wejedin, kichik guruppa sheklide teshkillinip yüzturane körüşüp, pilanni tehliil qilib, kishiler köngül bölidighan yaki ensireydighan mesililerni yaxshi hel qilib, qollighuchilar bilen ayrim-ayrim xususiy körüşüsh arqiliq pilanni emeliyleshtürüsh yolini tallash tewsiye qilinidu. Teshwiqatni yaxshilash arqiliq kishilerning qollishini qolgha keltürüsh üçün bu ikki pilanning muhim mezmuni awaz we sin sheklide tarqitilsa ünümi téximu yuqiri bolidu.

Sewiyimizning cheklik bolushi tüpeylidin, maqalida toluq bolmighan yaki xata ketken yerler bolushi mumkin. Teshkilat rehberliri, ziyaliylar we bashqa oqurmenlarning, merkiziy nuqtiinezerni chöridigen asasta, maqale élan qilin'ghan tor béketlerde, ammiwiyy taratqularda erkin pikir bérishini chin dilimizdin ümid qilimiz.